

Asia: VN/20800/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi EU:n vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Uudistettu laki liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta

Lausunto 1 (3)

26.03.2024 75/00.04.02/2024 [EU:n vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua asetusta täydentävä lainsäädäntö]

Liikenne- ja viestintäministeriö

PL 31, 00023

Valtioneuvosto kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi EU:n vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi Sähköpostinne 13.3.2024

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi EU:n vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausuntopyynnön sisältö ja tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta. Lailla on tarkoitus täydentää ja täsmentää asetusta, joka on annettu Euroopan unionin vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin

2014/94/EU kumoamisesta. Samalla laki liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta on tarkoitus kumota.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sisältyvät viittaukset kumoutuvaan lainsäädäntöön liittyen lakiin rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio ja ohjausjärjestelmillä ja lakiin ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Jakeluinfra-asetus tuli voimaan 12.10.2023 ja sen soveltaminen alkaa 13.4.2024. Jakeluinfra-asetus on EU:n asetuksena jäsenmaissa suoraan sovellettavaa, eikä kansallisella sääntelyllä ole juurikaan liikkumavaraa.

Jakeluinfra-asetuksen tavoitteena on kattava ja yhteensopiva vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastrukturi erityisesti tieliikenteen ajoneuvoja, junia, aluksia ja paikallaan olevia ilma-aluksia varten. Tieliikenteessä asetuksella edistetään julkisesti saatavilla olevan lataus- ja vetytankkausinfrastruktuurin kehittymistä tärkeimmillä liikennekäytävillä ja liikenteen solmukohdissa. Tavoitteena on lisätä kuluttajien luottamusta siihen, ettei matka katkea latausinfrastruktuurin riittämättömyyteen.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönottoa koskevan lainsäädännön uudistaminen liittyy Euroopan komission niin kutsuttuun 55-valmiuspakettiin, joka toteuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. 55-valmiuspaketilla pyritään täyttämään EU:n ilmastolain velvoite vähentää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmasto neutraalius EU:ssa vuoteen 2050 mennessä.

Lausuntoaineistot ovat saatavissa sähköisesti Lausuntopalvelujen verkkosivulta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 10.4.2024.

HSL:n toiminnan kytkennät lausuntopyyntöön

HSL kiittää mahdollisuudesta lausua lakiluonnoksesta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) suunnittelee ja järjestää toimialueensa (9 kuntaa) joukkoliikenteen ja edistää sen toimintaedellytyksiä sekä vastaa liikennejärjestelmäsuunnitelman

laatimisesta HSL-alueelle ja Helsingin seudulle (15 kuntaa). Liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan osana Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-suunnitelmaa.

Vuosille 2022-2025 laaditun HSL:n strategian mukaan yksi HSL:n kärkitavoitteista on päästötön joukkoliikenne. Mittarina on, että joukkoliikenteen CO₂-päästöt vuonna 2025 ovat 90 % vuoden 2010 päästöjä pienemmät.

Fossiilisille polttoaineille vaihtoehtoista jakeluinfraa on käsitelty Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2023 -suunnitelman mukaisessa, alkuvuodesta 2024 julkaistussa Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrakonstruktuurin nykytila ja kehittämistarpeet Helsingin seudulla -selvityksessä (HSL:n julkaisu 2/2024). Selvityksessä on tarkastelu vaihtoehtoisen jakeluinfran nykytilaa sekä laadittu seudulle tavoitteet ja toimenpiteet vaihtoehtoisten käyttövoimien edistämiseksi.

HSL:n lausunto

1. Uudistettu laki liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönnotosta

On hyvä ja kannatettavaa, että lakiuudistuksella pyritään vähentämään sähköauton lataamisen maksamiseen liittyvää epäkäytännöllisyyttä. Sähköauton lataamista ei Suomessa aina voi maksaa perinteisellä maksukortilla, vaan käytössä on esimerkiksi latausoperaattoreiden RFID-maksukortteja, verkkosovelluksia, QR-koodeja ja tekstiviestimaksamista. Lataamiseen liittyviä ongelmia niin maksuvälineiden moninaisuudesta, maksamisen epäkäytännöllisyydestä kuin hinnoittelun läpinäkymättömyydestä on nostettu esille Traficomien julkaisussa ”Täyssähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuen vaikuttavuus vuosina 2018-2022” (Traficomien tutkimuksia ja selvityksiä 10/2023). Julkaisussa todetaan, että kyselyn vastausten perusteella on selvää, etteivät nykyiset käytännöt ole kuluttajien kannalta optimaalisia. Epäkohtaan puuttuminen on perusteltua: latauspisteiden ja maksamisen käyttäjäystävällisyyden parantaminen voi tavoitteiden mukaisesti lisätä omalta osaltaan sähköautoilun houkuttelevuutta.

Valvontaviranomaiseksi on ehdotettu Traficomia, minkä on arvioitu tarkoittavan 2 henkilötyövuotta ja kustannuksina 260 000 €/v. HSL pitää ehdotusta perusteltuna ja ehdottaa, että lukuisten latauspisteiden valtakunnallisesti kattavan valvonnan mahdollistamiseksi Traficom hyödyntäisi myös käyttäjien palaute ja raportointimahdollisuutta.

2. Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain 4 ja 9 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

3. Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

HSL:ssä esille nousi kysymys siitä, miten päästöttömän linja-auton polttoainetoimisen lisälämmittimen päästöt huomioidaan lainsäädännössä. Sähköbussin liikennöintialuetta voidaan talvella laajentaa toteuttamalla matkustamon lämmitys polttoainetoimisella lisälämmittimellä. HSL sallii tämän alle nollan lämpötilassa, minkä lisäksi HSL edellyttää lisälämmittimen käyttävän biopolttoainetta.

Lopuksi

Vaihtoehtoisin polttoaineisiin liittyy edelleen useita avoimia kysymyksiä niin yleistymisen kuin käyttöönoton osalta. Lainsäädännön päivittäminen tarvittaessa myös jatkossa on tärkeää.

Lisätietoja antaa yksikön päällikkö Johanna Järvinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Vesa Silfver

Vs. toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 09.04.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

2. Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain 4 ja 9 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa

3. Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

HSL:ssä esille nousi kysymys siitä, miten päästöttömän linja-auton polttoainetoimisen lisälämmittimen päästöt huomioidaan lainsäädännössä. Sähköbussin liikennöintialuetta voidaan talvella laajentaa toteuttamalla matkustamon lämmitys polttoainetoimisella lisälämmittimellä. HSL sallii tämän alle nollan lämpötilassa, minkä lisäksi HSL edellyttää lisälämmittimen käyttävän biopolttoainetta.

Granberg Mette
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä